

gloire.

Des Alemans, et l'un & l'autre sont souillees et desfigurées d'une pitieuse desobéissance
 et apostasie. par quoy prennent garde que nul ne nous batinne par la persécution
 que nul ne nous maistrise a son plaisir, par la desception de mondains formulaires
 etc. ou de mondains Corps de doctrine. Demeurons foydiz en la simplicité de la parole
 parole de Jesus Christ qui est le seul verbe de vie. Je vous souvenoit, que les docteurs
 des Escriptures nous a fait voir avecchément ad mention a sçavoir que plusieurs
 mesthants vituroient avec une effirace d'abusoy en rous qui se vissent pour et q'ily
 n'ont point veu a la verité. Or la verité n'est point en corps. Et confessent de
 traditions humaines. ainsi comme le filz de Dieu dit. par le sermo tuis veritas
 est. par cest verité seule sommes nous sanctifiés. En cest doctrine nostre signy
 Jesus Christ, par son S. Esprit nous a donné ce present eternel et révéne effir
 zant en grant sans aucun mérit. par quoy serons fermes sur les fondemts des
 Apostres et des prophetes. prenons bonne garde aux mauvais ouvriers. qui font trass
 que de la parole de Dieu reputans fithé estre gain. pratiquons et travaillons
 a cest fin que puissions demeurer esthobituz de Jesus Christ. ainsi que Simon
 pierre dit. Escribitur a qui vons nous? Tu as les paroles de vie eternelle. Nous
 avons veu et regnu que tu es le Christ, le filz de Dieu vivant. Voilà les Corps
 doctrine. Voilà la vraie confession de vray résentiment de foy auprès du quel
 il nous faut vivre et mourir. Dieu nous en fait la grant. ainsi soit il. A
 Dieu soies. de sermo et 27. Augusti. 1577 par vostre amy et frere en la
 foy Jehan du moluy. Salutz Stephann van quirkentberg et sa femme. Salutz
 vostre Compaignon avec vostre famille. Ecrivez moy en que soit vostre filz
 Isaac et former il se reduire. Ma femme vous salut tous. 1000. fois.

Molanus.

N. 301) [An Henric, Philipp]

Pax Christi.

Quamvis epistolam tuam habeo generose vir Philippe Marnixi, fidelem obsequium tua erga me voluntatis.
 Ejus enim haec sunt concepta verba. Si quando Deus Patriam clementer respexerit: ostendam quanti
 te faciam. Timidior sum tamen & verocandior: quam ut ausim tam desulto rebus maximis obstruere.
 pro meo famulari haec est inepta & pulverem redolente scriptio. Auxit hunc timorem, quod nuper
 quam ore semiclusis quosdam hic naticulariam facientes commendarem: nullum a vobis responsum
 abstuli, ac ne ab ipsis quidem quorum scripseram nomine, aliquam gratiam inivi. Et quidem egomet
 huc exitum praevideram, non scripturus nisi perculissem. Timiditas autem haec mea est: non diffi
 dentia. Novi enim animi tui moderationem, neque de tua erga me benivolentia dubitare nunquam
 possum. Quamobrem non desinam, dum superest Lachesi quod torquet, ut poeta loquuntur, vel sine
 litteris tecum amicitiam colere, & votis cogitationibusque meis absentem amicum compellere. Tum
 autem si quando nactus fuero argumentum gratiosius: non verborum sed nunc dapsis is
 vobis negotium facessere mea seculi delictione. Carolus Gallus in Helvetiam iter
 de amicis quos isthic habeam, me interrogasset, audito D. Oldendorpium nomine recreatus, petivit,
 ut epistolam aliquod excluderem: cuius obtentu molliorem aditum sibi facere posset. Non potui
 officium tam liberale diffugere. Vir gravis est, & socius fidei in quam consentiunt omnes
 electi. Concinnavit novum opus adversus bisinctos, cui defensorum parat magnificentem, magnisq
 virtutibus illustrem principem Vestrum. On cognoit (dit on) Louvrier a son ouvrage,
 ut nihil ei sit opus mea oratione. Veneror ipse virum ut pote Theologum rebus optimis institui
 tum. Ad meas res quod attinet, valeo etiam nunc cum mea Tertia, & cum tribus liberis quos mihi
 largitus est Clementissimus Pater Salvatoris nostri, in extremo tempore aetatis. Sed quod mihi
 sane acerbissimum usu venit, diuturna pestis, florentem scholam nostram, dispersit, & in nihilum
 reduxit. Haec fuerat singularis oblectatio animi mei languiscentis, hoc unicum vite meae ornamētum.
 Quid facerem? Quod fert providentia: ferendum est a quo animo. Uexatur Saxonia de formi
 quadam formula novi consensus, qua pestis est altera. Easi pergit grassari, ita ut cepti: Scholas
 omnia & Ecclesias, in quibus modo aliquid divinae lucis est, multo atrocius differet ac dissipabit.
 Conflasse eam fertur, ubi quicquid nescio quis, cuius nomen non arbitror esse in libro Vita.

Nastus

+ quasi
 [= Henric
 a. 12 =
 N. 290]

Nostris stat sententia consistere apud Augustanam confessionem & apud Philippicum corpus doctrinae. In vitium ducit culpa fuga: si caret arte. Nam et illa formula quam dixi, ab Augusti arce dissemi-
rata, pariter est, & dici debet Augustana. Nec est ullum humani ingenij doctrinae corpus, quod pro-
cadavere ducendum non sit. Xli. Svc. Scriptura vice locoz, statuat. Coryphaeus noster diu illam for-
mulam inter manus versavit, communicatam cum suis, multaq; rescripsit. Meam conscientiam remouit,
vel quia non satis fidelis Scholastico: vel quia non convenit Grammatico. v'o Theologo. Neq; id
molestum est mihi, qui primus omnium personam se quid erit mali, quando huc formularij gregatim
(infama est.) Venient. Confessionem expressam ab Ecclesijs & Scholis iuxta consensus sui formulas pos-
tulaturi. Jam pridem enim Mohani imprimis nomen ad illos Septem viros delatum, foetet in Saxonia. Et
tamen Christi bonus odor. Dei beneficio, sumus. Eximie vir quem ut primum cognovi, semper feci maximi:
quam deformata nunc videtur pietati tuae totius Germaniae doctrina: mirum ni pertinent omnia
ad defectionem & ruinam. Heidelbergae noster Mylius quo nihil erat innocentijs, excidit loco &
fortunis. Scripsit se venturum Bremam, cum Deo. Si venerit: poterit hanc hyemem mecum
quiescere, nostrisq; rebus uti, fruiq; ut suis, donec illuc eat, stabilem apud vos suarum rerum
sedem sortiturus. O tempora! Quam gaudeo me non jam procul a terra veri viventium
abesse. Superioribus diebus a Gallijs huc auspicio se appulit Henricus Vossius olim bonis
litteris a me imbutus, is mihi donavit vini vasculum, & me in his angustijs valde resocillavit.
Eius Pater Breda habitat. Vobis non ignotus. Utinam adolescenti aliquid boni facias mea causa.
Vale. 15. Septembr. 1577. in Schola deserta. Bremae. Iob. Molanus.

Pax Christi. [An Thomae]

Ex tua Epistola, quam ante annos novem ad me misisti felicissime Thoma, cum magno gaudio per spem
tuam respicientiam ab impijs superstitionibus, tuam fidem in Iesum Christum: tunc denique incredi-
bilem ardorem pietatis, qua incensus, volentis semel immensis opibus, & fallacibus delicijs: magno
animo, in istud in ops, & in amicum vitae genus transiisti. Remota sane haec heroica virtus est
a sensu & viribus humanis: Deus autem fidelis est, & verax constantissq;. qui sicut gratis tibi illuxit
per Spiritum regenerationis: ita eadem liberalitate, ornatum dono perseverantiae, confirmabit usque
in diem adventus Christi. Quem admodum autem discipulorum delicta in Magistrum refundi solent:
sic ego si qua laus est, se quod honestum nomen & virtutis, in eo qui olim auditor fuit, ejus aliquam
portionem existimo ad meum decus pertinere. Hac tamen lege ne quid derogetur gloriae DEI:
qui unus est omnis laudati operis inceptor & perfector. Ut igitur non offeram me in istius
laudis societatem: at tamen meo quoda jure gratulari tam bene rem gerenti debeo, & partem
tam solidi gaudij mihi me ipsi vindicare. Quam autem (quantum intellego.) magnum & difficile
onus sustineas in Ecclesia ab vitis erroribus ad cognitionem veritatis revocanda, quod nihil est
aliud, quam cum Excoetra negotium habere: vel Augur (quod ajunt.) stabulum repurgare, nisi Spi-
ritualibus. ~~Ante~~ muneris dignitatem intueamur: commiseratione magis: quam gratulatione
dignus. Quibus enim quisque est cui hoc sit persuasum, eronnas, exilia, obrectationes,
odia, oppressiones, Evangelij nomine, in maximis DEI beneficijs deputandas esse. Sola Ecclesiae
fides hoc arcanum scrutatur. Haec esse certam & non vulgarem divinae gratiae dignationem, quae
ab omnium rerum affluentia, tanquam a Materno lacte depulsa, eo nos adducit, ut pro ipsius
nomine, molestias, damna, contumelias, carcerem denique & mortem perpetiamur. Haec sunt in-
signia quibus Pater Coelestis, electos decorat, praesertim quos eximie charos habet. In his orna-
mentis S. Paulus familiaris tuus, mirifice sibi placet, neq; praefere dubitat maximis summorum
principum triumphis. Sed ego ista incepte apud te discipulo, qui per nosli probe, crucis toleran-
tiam qua refingimur ad imaginem filij DEI nostrae salutis videretur esse, si modo DEI gratia
freti, stemus intrepidi, fidem, bonamq; conscientiam retinentes. Itaq; ejusmodi sermonibus mecum ip-
sius animum confirmo, qui videam toti Saxoniae nostrae horrendam quandam impendere tempe-
statem, qua jam pridem quamplurimos in fadissimam defectionem involvit. O ter miseris ho-
mines quamvis institutos rebus optimis, qui persecutionum terrore, abijciunt confessionem Chri-
stis

N. 312)

[M. a. 12]

N. 297]

Spectata